

Motion till riksdagen 2007/08:Sf345

av **Tomas Eneroth m.fl. (s)**

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att avslå förslaget till nytt politiskt mål för politikområdet Ekonomisk familjepolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett vårdnadsbidrag inte införs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om villkor för införandet av en jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen.
4. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om ändring i lagen om allmän försäkring, dvs. att beräkna den sjukpenninggrundande inkomsten med faktorn 0,97 för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningen i föräldraförsäkringen höjs till 80 %.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höjt tak i tillfälliga föräldrapenningen och havandeskapspenningen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten för båda föräldrarna att ta ut föräldrapenning samtidigt utökas under barnets första månad.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna att ge de föräldrar med outnyttjade föräldrapenningdagar en andra chans.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om delat barnbidrag vid växelvis boende.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiskt utsatta barn.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en solidarisk välfärd med tydliga principer för omfördelning.

Fel! Okänt namn på

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild föräldrapenning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsbidragen som ett bostadspolitiskt instrument.
14. Riksdagen beslutar att till utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik överföra 3 199 000 000 kr från anslag 21:8 Bostadsbidrag.

Motivering

1 Inledning – en modern familjepolitik

Vi socialdemokrater vill ha en familjepolitik grundad på barnets bästa, generell välfärd samt jämställdhet mellan män och kvinnor. Den familjepolitik som vi bedrivit i Sverige har resulterat i generellt goda uppväxtvillkor för barnen och ett samhälle där man som förälder inte behöver välja mellan föräldraskap och förvärvsarbete. Det är en politik som med solidarisk omfördelning bidrar till både social och ekonomisk utjämning. Det är en familjepolitik som omvärlden nu efterhärmar, eftersom den kombinerar tillväxt och trygghet.

Regeringens budgetproposition aviserar dessvärre tydliga avsteg från vår familjepolitiska modell, inte bara genom förslag om besparingar i de familjepolitiska stöden, utan också genom att presentera grunddragen till en borgerlig familjepolitik med dåtiden som förebild. Tydligast märks detta genom förslaget om vårdnadsbidrag – ett bidrag som alltfler länder nu avvecklar i takt med att dess nackdelar och otakt med tiden blir allt tydligare.

Vi socialdemokrater vill istället fortsätta att utveckla den familjepolitiska modell som vi har i Sverige. Även om Sverige på många sätt är ett föregångsland, så finns fortfarande hinder i samhället och på arbetsmarknaden som försvårar för dagens och morgondagens föräldrar att kombinera arbete och föräldraskap. För det kan vi inte stå handfallna. Sverige behöver en politik och ett välfärdssystem som kan svara upp till de värderingar och attityder som dagens unga föräldrar har.

Människor är olika – så också familjer, vilket familjepolitiken i allt högre utsträckning måste ta hänsyn till. Vissa familjer får barn i unga år medan barnafödandet för andra av olika skäl skjuts upp till senare i livet. Många barn växer upp i familjer med en ensamstående förälder, medan andra barn bor växelvis hos sin mamma och sin pappa. En del familjer har bara ett eller två barn, medan andra barn växer upp med många syskon. Vissa barn växer upp med föräldrar som är homosexuella. Andra familjer består av studerande med små barn, andra är företagare med andra villkor än de som förvärvsarbetar. Särskilt tufft är det för ensamstående med barn, studerande föräldrar och föräldrar till svårt sjuka barn. Inte sällan upplever de begränsningar i föräldraskapet på grund av dålig ekonomi och känslor av bristande stöd från omgiv-

ning och samhälle. För deras skull behövs också en familjepolitik med kompensatoriska inslag som tar hänsyn till deras särskilt utsatta situation.

Även om det finns olika typer av familjer väljer de allra flesta att försörja sig genom att båda föräldrarna har inkomster från arbete. Om kvinnor tvingas välja mellan barn eller arbete väljer de det senare. Den borgerliga regeringens förslag att införa ett vårdnadsbidrag försvagar däremot kvinnors förankring på arbetsmarknaden och försämrar barnens tillgång till förskolan. Kristdemokraterna i Tyskland satsar nu med Sverige som viktig förebild på en förbättrad föräldraförsäkring och en utbyggd förskola. I Norge avvecklas nu vårdnadsbidraget. Den borgerliga regeringen gör tvärtom – söker sig i stället tillbaka till forna hemmafruideal.

Här hemma presenterade SCB så sent som i våras en rapport som tydliggjorde sambandet mellan lång mammaledighet och sämre karriärmöjligheter. De kvinnor som tagit lång föräldraledighet blir i mindre utsträckning befordrade. Så trots att Sverige kommit, relativt sett, långt vad gäller kvinnors möjligheter i arbetslivet, finns redan idag – utan ett vårdnadsbidrag – orättvisor att ta itu med. Att vara föräldraledig och ta ansvar för små barn ska naturligtvis ses som en klar merit i arbetslivet, såväl för män som för kvinnor.

I grunden handlar det om att göra upp med traditionella könsrollsmönster – i arbetslivet och i familjer. Det är vår bestämda uppfattning att mäns rättigheter och skyldigheter inom familjens hägn har uppmärksammats för lite. Med rätta har en stor del handlat om kvinnors rättigheter i arbetslivet. Men om ingen betydande uppmärksamhet fästs vid den sneda könsfördelningen för det obetalda hemarbetet, riskerar strävan efter kvinnors bättre villkor i arbetslivet att bli en chimär. Beviset för det finner vi i det vedertagna begreppet om kvinnors dubbelarbete. Om kvinnor och män ska ha lika chanser i arbetslivet kan inte kvinnan ensam bära de roller hon haft i århundraden.

Grunden för den svenska välfärdsmodellen har under en lång tid varit arbetslinjen. Med den som grund ska systemen underlätta för den enskilda individen att klara sin egen försörjning. Arbete handlar både om skyldigheter och rättigheter. I ett samhälle med höga välfärdsambitioner är arbete en förutsättning. Då krävs att så många som möjligt förvärvsarbetar. Vi socialdemokrater tänker inte överge arbetslinjen som en grundläggande princip. Den är nödvändig för att klara välfärden och för mäns och kvinnors lika möjligheter till ekonomisk självständighet.

Anslag i jämförelse med budgetpropositionen för 2008

Anslag	2008	2009	2010
21:8 Flytt av bostadsbidrag till UO18	-3 199	-3 057	-3 022
21:2 Föräldraförsäkring	931	1 031	1 031

2 Mål för politikområdet ekonomisk familjepolitik

Gällande mål för politikområdet ekonomisk familjepolitik ska enligt vår mening bibehållas. Målet att skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn skall minska inom ramen för den generella välfär-

Fel! Okänt namn på

den har god överensstämmelse med de principer utifrån vilka politikområdet är uppbyggt. För ett välfärdssamhälle med ambitioner kan knappast signalen att barn ska vara en ekonomisk börda vara rimlig. En solidarisk omfördelning mellan dem som har och inte har barn är en viktig del i vår generella välfärd. På motsvarande sätt är en solidarisk utjämning av risker och kostnader mellan generationer, mellan arbetande och arbetslösa, mellan sjuka och friska viktiga inslag i våra trygghetssystem.

Vi noterar också att regeringen konstaterar att måluppfyllelsen varit god, dels då systemen bidrar till en utjämning av de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn, dels en utjämning av de ekonomiska villkoren för familjer över livscykeln. Trots detta så föreslår regeringen ett nytt mål för politikområdet. Regeringen vill till och med speciellt framhålla att det nya förslaget till mål mer tar sikte på enskilda familjers ekonomiska villkor än på omfördelning. För oss blir det därmed mycket tydligt att regeringen därmed heller inte motsätter sig en utveckling där skillnaderna ökar mellan familjer med barn och andra grupper i samhället. Den solidariska omfördelningen som så länge varit en viktig del i utformandet av välfärdspolitikerna tycks enligt regeringen ha spelat ut sin roll. Ett principiellt felsteg som dessvärre också kan få långsiktigt allvarliga effekter. Vi föreslår riksdagen att avslå regeringens förslag till nytt mål för politikområdet.

3 Vårdnadsbidraget vänder utvecklingen bakåt

Borgerliga företrädare har talat mycket om vikten av arbete. Tråkigt nog visar de inga prov på att förstå även vikten av en arbetslinje i familjepolitiken. Trots att regeringen talat sig varm för att bryta utanförskap och minska bidragsberoendet läggs nu förslaget om att införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Ett kontantstöd på 3 000 kronor till föräldrar som avstår från förvärvsarbete är inte rätt sätt att använda samhällsresurserna. Vårdnadsbidraget – om det införs – kommer drastiskt att försvaga Sveriges tvåförsörjarmodell och dessutom bli ett markant avsteg från arbetslinjen. Kvinnors ställning på arbetsmarknaden behöver förstärkas – inte försvagas. Uttag av vårdnadsbidrag leder dessutom till att de som nyttjar det får en lägre pension än om de skulle ha jobbat. För en kvinna som tjänar 15 000 kronor i månaden innebär detta i praktiken att hon går miste om 1 500 kronor i pensionsinbetalningar varje månad som hon utnyttjar vårdnadsbidraget¹. Det motsvarar halva vårdnadsbidraget.

I Norge kan man nu se effekterna av det vårdnadsbidrag, så kallat kontantstøtte, som den förra norska regeringen införde för ett antal år sedan. ”Kontantstøtte” kom att bli en reform som tog kvinnor från arbetsmarknaden –

¹ Alla arbetsgivare betalar en ålderspensionsavgift på 10,21 procent av lönesumman för sina anställda (som en del av arbetsgivaravgiften). Vid en månadslön på 15 000 kronor är således ålderspensionsavgiften 1 500 kronor. Därtill tillkommer eventuella avtalsbundna pensionsinbetalningar.

över 96 procent av bidragstagarna var kvinnor. Värst utsatta blev kvinnor med utländsk bakgrund i storstadsområdena. En redan tidigare svag förankring i arbetslivet försämrades ytterligare när vårdnadsbidraget blev den försörjning de hänvisades till.² Norge står nu i begrepp att avveckla vårdnadsbidraget.

Norges utvärdering visar också andra negativa effekter – som minskad integration för barn. Språkutvecklingen för barn i invandrarfamiljer som har haft så kallat kontakttstøtte har varit sämre än för de barn som deltagit i förskolan.³ Även andra länders erfarenheter visar att det är en övervägande majoritet kvinnor som nyttjar bidraget. Det är alltså ett rejält kliv tillbaka för jämställdheten och en rejäl kvinnofälla. Vi föreslår riksdagen att bestämt avslå förslaget om att införa ett kommunalt vårdnadsbidrag.

4 Ökad jämställdhet i stället för vårdnadsbidrag

Vi är beredda att utveckla fler förslag baserade på föräldraförsäkringsutredningen för att knyta en större del av föräldraförsäkringen till respektive förälder. Målet är tydligt. Vi socialdemokrater vill ha ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Vi har räckt ut vår hand till regeringen. Om regeringen avstår från att införa ett vårdnadsbidrag är vi beredda att ingå en överenskommelse om en jämställdhetsbonus i familjepolitiken. Vårt erbjudande skulle ge möjlighet till en parlamentarisk uppgörelse som garanterar en hållbar familjepolitik och som inte utsätts för förändring vid varje regeringsskifte. TCO har föreslagit att de föräldrar som delar på föräldraförsäkringen ska få en ekonomisk bonus – en jämställdhetsbonus. En jämställdhetsbonus blir ett ekonomiskt incitament som bidrar till att föräldrar faktiskt kan få råd att ta ut dagar i föräldraförsäkringen mer jämställt än idag.

Vi är också beredda att analysera möjligheterna att ge en jämställdhetsbonus till de arbetsgivare som uppmuntrar och stöder män att ta sin del av ansvaret för hem och familj. Många av de värderingar och synsätt om vem som ska vara ansvarig för barnen understöds av traditioner och diskussioner på arbetet och av den syn som arbetsgivaren lägger på mäns och kvinnors roller. Med en mer tillåtande och självklar attityd från arbetsgivarens sida borde pappors uttag av föräldraledigheten kunna öka.

5 Bättre stöd till gravida och nyblivna föräldrar

En majoritet av kvinnorna, 74 procent, som födde barn under det första halvåret 2002, försörjde sig någon gång under de sista 90 dagarna av graviditeten på ersättningar från socialförsäkringssystemet. I genomsnitt handlade det om cirka 50 dagar som utbetalades i form av föräldrapenning, havandeskapspen-

² Stortingsmelding nr 43 (2000–2001) Evaluering av kontakttstøtten.

³ SSB-rapport 2006/26 Kontakttstøttebruk hos barn med ikke-vestlig innvanderbakgrunn, 1999–2004.

Fel! Okänt namn på

ning eller sjukpenning. Statistiken visar vidare att cirka 41 procent av de gravida kvinnorna tar ut föräldrapenning före barnets födelse, medan havandeskapspenning betalades ut till 22 procent av kvinnorna.⁴

Möjligheten för gravida att gå hem vid fysiskt ansträngande arbeten eller när ens arbetsförmåga är nedsatt är viktig och bidrar till att många kvinnor klarar sig oskadda genom graviditeten samt minskar risken för att barnet lider skada. Dessvärre uppfyller inte tillämpningen av reglerna alltid kraven om en rättssäker likabehandling. Bristen ligger framför allt i att Försäkringskassans bedömningar skiljer sig mellan olika orter och regioner. Vi förutsätter därför att Försäkringskassans pågående arbete för att öka likabehandlingen och rättssäkerheten i socialförsäkringarna även fäster uppmärksamhet vid detta problem.

Ändå tror vi, till skillnad från regeringen, att det inte räcker. Vi vill få bort synen att graviditet skulle vara ett sjukdomstillstånd snarare än något naturligt. Statistiken säger oss att besvär under graviditeten är vanligt. Här har arbetslivet ett viktigt ansvar att kunna erbjuda sjysta arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Idag kan den som är gravid begära att bli omplacerad eller få havandeskapspenning 60 dagar före planerad förlossning. Arbetsgivarens ansvar att kunna erbjuda flexibla lösningar borde infalla även tidigare under graviditeten. Det torde också ligga i arbetsgivarens intresse att behålla den gravida i arbete, vilket innebär en besparing i minskade sjukfrånvarokostnader.

Föräldraförsäkringsutredningen har föreslagit att en graviditetsmånad införs och att havandeskapspenningen samtidigt avskaffas. Syftet med en graviditetspenning, menar utredningen, skulle både vara att möta gravidas behov av vila under slutet av graviditeten och att komma till rätta med de stora regionala skillnader av de olika slagen av ersättning som finns.⁵ Idag finns möjligheten att ta ut föräldraförsäkring innan barnet har fötts för gravida som känner att de behöver vila. Samtidigt känner många gravida att de då minskar på tiden som de kan tillbringa med barnet efter födelsen. En annan viktig aspekt är önskemålet att förlänga föräldraförsäkringen efter att barnet fötts – och då framför allt den tid papporna tillbringar med barnet. Det gör att för- och nackdelarna av en graviditetsmånad noga behöver analyseras.

Studier som Statens folkhälsoinstitut har gjort visar att det finns ett tydligt samband mellan pappans engagemang och barnets utveckling och sociala anpassning. En viktig förutsättning för föräldrarnas engagemang är också att känna sig som fullständigt ansvariga för sina barns omvårdnad. Det är under en sammanhängande samvaro med barnet som föräldrarnas omsorgsrationalitet utvecklas.

Vi ser flera fördelar med att öka pappornas möjlighet att delta i omvårdnaden av barnet redan från start. Det skulle dels stärka banden mellan barn och far, dels skulle pappans tidiga delaktighet innebära en betydande avlastning för mamman den första tiden efter förlossningen. Därför bör möjligheten för

⁴ SOU 2005:74, Reformerad föräldraförsäkring, Kärlek, omvårdnad, trygghet, s. 134.

⁵ SOU 2005:74, Reformerad föräldraförsäkring, Kärlek, omvårdnad, trygghet, s. 321.

båda föräldrarna att ta ut föräldrapenning samtidigt utökas under barnets första månad.⁶ Det hade underlättat för familjerna den första tiden hemma och blivit en välkommen reform.

6 En andra chans till papporna – en ny möjlighet under åren 2009–2011 att öka jämställdheten och stärka stödet till ungdomar

Vem har inte träffat pappor som säger att de hade gjort annorlunda om de finge ta småbarnsåren i repris? Det är föräldrar som senare ångrar att de inte var föräldralediga i större utsträckning eller kanske inte alls. Plötsligt står de där med barn som börjat skolan eller kanske redan är i tonåren. När barnet har fyllt 8 år har deras föräldrapenningdagar bränt inne och försvunnit in i statskassan. Försäkringskassans beräkningar visar att framför allt pappadagar kvarstår outnyttjade. Vi är beredda att utreda förutsättningarna att ge dem med outnyttjade föräldrapenningdagar en andra chans. En möjlighet är att kunna använda en del av de föräldrapenningdagar som inte tagits ut till att förstärka kontakten med sina barn under högstadietiden. Detta kan bidra till såväl en förbättrad relation mellan förälder och barn som förhoppningsvis att fler engagerar sig för barnens skolgång. Det kanske dessutom är särskilt angeläget just när barnen nått tonåren att finnas till hands som stödjande vuxen. Under två år, förslagsvis åren 2009–2011, är vi beredda att låta denna andra chans bli möjlig för dem med kvarstående föräldrapenningdagar. Det faktum att insatsen är tidsbegränsad innebär en tydlig signal om att det nu finns en andra chans – men begränsad i tid – att använda föräldraförsäkringen fullt ut. Därigenom vill vi stimulera till ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen och bidra till att stärka ungdomars uppväxtvillkor och behov av vuxenkontakt.

7 Trygg ersättning vid sjukdom och föräldraledighet

Den 1 juli 2006 höjde den socialdemokratiska regeringen taket i föräldraförsäkringen från 7,5 till 10 prisbasbelopp, så att de allra flesta får 80 procent i ersättning när man är föräldraledig. Samtidigt höjdes taket i tillfälliga föräldrapenningen samt i sjukförsäkringen. I och med detta stärktes också legitimiteten för socialförsäkringssystemet. Försäkringskassans egna analyser visar också att fler dagar med föräldrapenning också tagits ut av män som en direkt effekt av höjningen av ersättningstaket. Dock har inte skillnaderna i uttagna dagar mellan kvinnor och män minskat som en följd av detta då kvinnorna med de högsta inkomsterna ökat sitt uttag mer än vad männen gjort. Ur ett barnperspektiv är höjningen av ersättningstaket ändå mycket positiv. Både män och kvinnor har tagit ut fler dagar. I tider då fler och fler av föräldrapen-

⁶ SOU 2005:74, Reformerad föräldraförsäkring, Kärlek, omvårdnad, trygghet, s. 322.

Fel! Okänt namn på

ningdagarna inte används innan barnen fyller åtta år är det nu fler barn som får ha en förälder hemma en något längre tid än vad som annars skulle ha varit fallet.⁷

Dessvärre har den borgerliga regeringen sänkt taket vid vård av sjukt barn samt för den som blir sjuk. Att sänka ersättningen för dem vars trygghet redan har inskränkts på grund av sjukdom eller små sjuka barn är obegripligt. Vid prövningar i livet behövs tryggheten som bäst. Ännu mer felaktigt är det i ett läge när landet går på högvarv och jobben blir fler. Vi socialdemokrater värnar om de barn som blir sjuka. Den borgerliga regeringens taksänkning i den tillfälliga föräldrapenningen drabbar familjer med svårt sjuka barn hårt. Att föräldrarna ska straffas med sänkt ersättning för att man under en period avstår från arbete för att kunna vårda sitt sjuka barn är inte rimligt.

Vi vänder oss också starkt emot att den borgerliga regeringen fortsätter på den inslagna vägen att smygsänka den ekonomiska ersättning som betalas ut till människor genom att ändra i beräkningsgrunderna. Vi avvisar förslaget att ytterligare sänka ersättningarna nu genom att den sjukpenninggrundade inkomsten ska multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning. Vi föreslår i stället att föräldrapenningen med flera dag ersättningar höjs till 80 procent.

8 Delat barnbidrag

Regeln som säger att barnbidraget automatiskt ska betalas ut till mamman är från 1947.

Lika modernt som det var att betala ut barnbidraget enbart till mamman då, lika omodernt är det idag. Nu leder det till att samhällets stöd till barnfamiljerna upprätthåller och underblåser den ojämlika uppfattningen att det är mamman som ska stå för inköpen till barnet. Under de 60 år som gått sedan barnbidraget infördes har det hänt mycket i samhället som fått konsekvenser för familjestrukturen. Idag delar alltför många mammor och pappor på ansvaret för barnen. Det är bra, och något vi vill uppmuntra.

Viktigare ändå är att barnbidraget faktiskt är till för barnen. Därför ska också barnbidraget följa med barnen. Vi socialdemokrater tycker det är rimligt att föräldrar som delat på sig, men fullt ut delar på ansvar och omvårdnad av barn genom att de bor växelvis hos sina föräldrar, båda ska ha rätt att ta del av barnbidraget.

Vårt förslag innebär att familjer med växelvis boende för barnen ska dela på barnbidraget. Åtta procent av alla barn som inte lever med båda sina föräldrar hade år 2006 växelvis boende. Det innebär att föräldrarna till cirka 95 000 barn berörs av ändrade regler. Förslaget ligger också helt i linje med synen att alla lagar och regler ska vara könsneutrala och inte diskriminera någon på grund av kön.

⁷ Försäkringskassans hemsida;
<http://www.forsakringskassan.se/omfk/analys/barnfamilj/foraldrap/#regel>.

9 Barn i ekonomiskt utsatta familjer

Antalet barn som lever i familjer med mycket låg ekonomisk standard har minskat med en femtedel. Men fortfarande är skillnaderna stora mellan barn i Sverige. Vissa barn föds till knappa förhållanden där ensamstående föräldrar får vrida och vända på varenda krona för att få livet att gå ihop. Andra föds i familjer där resurser, kontakter, språksäkerhet och rika valmöjligheter är en självklarhet. Vissa barn kommer alltid att ha ett försprång. Därför är det så viktigt med en politik som stöder de barn som föds till sämre villkor.

Tidigare undersökningar visar dessutom att framför allt barn till ensamstående föräldrar och barn till personer som är födda utomlands är överrepresenterade bland ekonomiskt utsatta hushåll. Vi socialdemokrater menar att det är viktigt att värna om underhållsstödets storlek. Vi ser också att det finns skäl att framöver analysera möjligheterna till en reformering av underhållsstödet.

Vi socialdemokrater satsade under förra mandatperioden 1 miljard kronor för höjt underhållsstöd, barn tillägg för studerande samt förbättring av den delen av bostadsbidraget som utgör särskilt stöd till barnfamiljer. Dessutom höjdes barnbidraget och flerbarnstillägget 2006 med 100 kronor, samtidigt som flerbarnstillägget infördes redan från andra barnet. Alla barn har rätt till trygghet. Vi vill fortsätta att hävda barnbidragets värde.

Vi förordar en generell välfärdsmodell med tydliga omfördelningsprinciper. Mot den står den borgerliga selektiva, behovsprövade politiken som i kombination med grundtrygghetsmodeller ökar klyftorna och skapar fattigdomsfällor. Regeringen rör sig bestämt i den riktningen med förslag om förändrade målformuleringar, sänkta ersättningsnivåer och vårdnadsbidrag. Med den borgerliga regeringens politik är risken stor att de ekonomiskt utsatta familjerna kommer att öka i antal.

10 Ensamstående föräldrar

Underhållsstödet som är ett stöd från staten till särlevande föräldrar utbetalas om den förälder som barnet inte bor tillsammans med inte betalar underhållsbidrag eller betalar ett underhållsbidrag som är mindre än 1 273 kronor i månaden och per barn. Senast underhållsstödet reformerades var 2005 med ikraftträdande från och med 2006, då stödet bland annat höjdes med 100 kronor, upp till 1273 kronor per månad och barn. Vi socialdemokrater menar att det är viktigt att värna om underhållsstödets storlek. Vi ser också det finns skäl att framöver analysera möjligheterna till en reformering av underhållsstödet.

Från år 1995 kan en förälder som måste arbeta överlåta rätten till tillfällig föräldrapenning till annan försäkrad som avstår från arbete för att vårda barnet i förälderns ställe när barnet är sjukt. Det är en viktig möjlighet som måste finnas. Majoriteten av barn som bor i Sverige bor med båda sina föräldrar, men det blir allt vanligare att barn enbart bor med en förälder. Från juli 2001 kan också tillfällig föräldrapenning även betalas ut till annan försäkrad, än mamman eller pappan, om de varken kan arbeta eller vårda barnet. Särskilt

Fel! Okänt namn på

beroende av att det finns fungerande stöd och nätverk omkring en är ensamstående föräldrar. När människor flyttar till annan ort på grund av studier eller arbete har de inte heller föräldrar och anhöriga på nära håll. Ensamstående föräldrar som i praktiken ensam har faktisk vårdnad om barnet har en särskilt utsatt situation när de själva drabbas av sjukdom. För att på fler sätt underlätta deras situation är vi beredda att utreda förutsättningarna för en särskild föräldrapenning för en annan försäkrad som avstår förvärvsarbete för att vårda ett barn istället för den sjuke föräldern.

11 Bostadsbidrag

Bostadsbidragen är utformade för att täcka barnfamiljers behov av en bra bostad och ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att möta sina bostadskostnader. Vi socialdemokrater ser inte bara bostadsbidragen som ett viktigt familjepolitiskt instrument, utan också som en viktig del i en god social bostadspolitik. En social bostadspolitik förbättrar förutsättningarna för att barn får goda uppväxtvillkor. Bostadsbidragen är en av de mest träffsäkra stödformerna till hushåll med låga inkomster och förbättrar därmed förutsättningarna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att växa upp under goda boendeförhållanden.

Riksdagen beslutade under 2005 om ändrade regler för bostadsbidrag (prop. 2004/05:112). Lagen trädde i kraft den 1 november 2005 och tillämpas på bostadsbidrag från och med den 1 januari 2006. Förändringarna innebär bland annat att den del av bostadsbidraget som lämnas som särskilt bidrag till barnfamiljerna höjts. Vidare infördes ett umgängesbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge har sina barn tidvis boende hos sig. Det genomfördes också förändringar i beräkning av den bostadskostnadsbaserade delen av bostadsbidraget. Reglerna innebär att man vid beräkning av bostadsbidraget bortser från bostadskostnader som löper på bostadsytor över en viss gräns som varierar beroende på hushållets storlek. Dessa regler om bidragsgrundande bostadsyta kan bland annat få till följd att ett byte till en större lägenhet med samma eller lägre hyra kan leda till att bidraget minskar eller uteblir.

Mot bakgrund av de senaste årens förändringar är det angeläget att en översyn av bostadsbidragen genomförs med utgångspunkt i såväl bostadsbidragens familjepolitiska betydelse som deras roll som bostadspolitiskt instrument. Regeringens aviserade översyn om bostadsbidragens fördelnings- och marginaleffekter ser dessvärre ut att ha ett väsentligt snävare, finansiellt perspektiv.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2007

Tomas Eneroth (s)

Ronny Olander (s)

Kurt Kvarnström (s)

Matilda Ernkran (s)

Magdalena Streijffert (s)

Siw Wittgren-Ahl (s)

Göte Wahlström (s)

Jasenko Omanovic (s)